

*Verkiezingsprogramma CDA voor
Gemeenteraadsverkiezing Bunnik 2018*

*Voor een goede
toekomst
in onze gemeente*

Bunnik-Odijk-Werkhoven

Waar het CDA voor staat

Het CDA is een open christendemocratische volkspartij. Bij ons staat de gemeenschap centraal. De betrokkenheid van mensen bij hun stad, hun dorp, hun gezin, hun school, hun buurt, hun kerk, hun bedrijf of hun sportvereniging. Dat is het ware draagvlak voor het leven in een stad of een dorp. Wij gaan uit van een christelijke mens- en maatschappijvisie. Dat betekent dat mensen vooral tot persoonlijke groei komen door verantwoordelijkheid voor elkaar te nemen.

Het CDA is een open volkspartij, geworteld in alle lagen van de samenleving. Daarom biedt het CDA ook in onze gemeente plaats aan veel verschillende mensen. Het zijn allemaal mensen die vanuit hun eigen bijzondere overtuiging aan politiek doen. En daarnaast hun bedrijf runnen, voor de klas staan of ergens vrijwilliger zijn. We zijn een partij waar iedereen erbij hoort.

Voor ons begint politiek met de erkenning van maatschappelijk initiatief. De overheid geeft alle mensen en organisaties het vertrouwen dat ze doen wat ze kunnen doen. De inwoner gunt de overheid de ruimte om te doen wat ze moet doen. Vertrouwen staat centraal. We willen geen harde cultuur van controleren en afrekenen.

We zetten in op betrokken inwoners om de onderlinge verbondenheid te versterken. Wie geraakt is door het lot van de ander kan niet anders dan in beweging komen. In de hulp van de overheid moet de menselijke maat weer zichtbaar en voelbaar worden gemaakt.

Vanuit het besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur. Dat vraagt dat we verder kijken dan ons eigenbelang en onze eigen tijd. We beschermen wat van waarde is. Om een betere samenleving achter te laten.

Inleiding

De gemeente is voor het CDA vooral een gemeenschap. Een gemeenschap waarin mensen samen leven. Voor een **sterke samenleving** zijn juiste verhoudingen tussen samenleving, markt en overheid nodig. In die samenleving staan mensen centraal – betrokken inwoners die met elkaar samenleven, werken en bouwen aan een gemeenschap. Burgerschap vraagt om een gedeeld besef van waarden en normen, van rechten en plichten. Daarbinnen ontstaat de ruimte voor solidariteit en voor verschil in opvattingen, ambities en vaardigheden.

Het CDA staat voor de gedeelde waarden die ons verbinden, voor de traditie van gerechtigheid, tolerantie en verantwoordelijkheid en voor de Christelijke wortels die ons land hebben gevormd. In een onrustige wereld vormen juist deze gedeelde **waarden en tradities** de identiteit van onze samenleving. Juist daarom wil het CDA onze waarden en tradities beschermen en doorgeven in opvoeding en onderwijs.

In de, door ons gewenste, sterke samenleving richten mensen met elkaar hun leven in via familie of gezin, buurt, vereniging, geloofs- of andere gemeenschappen. We zorgen en werken voor elkaar en met elkaar. Gemeentelijke overheid en de markt zijn, in onze visie dienstbaar aan de samenleving, en niet andersom!

In die sterke samenleving staat niemand er alleen voor. Dat geldt als eerste voor ons eigen thuis in **familie en gezin**, waarop je altijd terug kunt vallen, waar we elkaar helpen een verantwoordelijkheid voor elkaar nemen. Die belofte van **zorg voor elkaar** doen we ook als samenleving. Als iedereen weer verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen leven en dat van anderen, vormen we met elkaar die samenleving waarin niemand aan zijn lot wordt overgelaten en waar de zorg voor onze ouderen, zieken en gehandicapten goed geregeld, en waar mogelijk onderling vormgegeven is.

De keuzes voor de lokale samenleving die we door willen geven, vertalen we ook in een **eerlijke economie**. Waarbij we stevige lessen hebben getrokken uit de economische crisis die ook veel inwoners in onze gemeente en de gemeente zelf geraakt heeft. In de eerlijke economie kiezen we voor eerlijke kansen voor iedereen en oplossingen voor de lange termijn. Ons plan voor een eerlijke economie versterkt de basis voor de welvaart en het welzijn van de komende generaties. Dat betekent dat we nu verstandig moeten investeren in de economie van morgen: in kennis, innovatie en duurzame groei.

Daarbij is het niet zo dat de gemeentelijke overheid dit allemaal van bovenaf gaat regelen, vanuit een soort almachtige probleemoplossende rol, maar de overheid helpt initiatieven vanuit de samenleving ruimte geven en mogelijk maken.

Met deze voorstellen gaan wij werken aan een gemeenschap waarin iedereen mee kan doen, nu en ook de komende generaties.

1. Waarden en tradities

Waarden en tradities zijn belangrijk voor de samenleving. Veel mensen ervaren hun eigen leven als goed, maar maken zich zorgen over hoe wij met elkaar omgaan. Hoffelijkheid op straat, respect voor elkaar, iets over hebben voor de ander en niet altijd en overal het eigen belang voorop stellen: dat zijn waarden die in allerlei Nederlandse tradities – lokaal en nationaal – al generaties lang worden doorgegeven. Tradities, ook die gevoed zijn door een lange geschiedenis van Nederland in de wereld. Een geschiedenis waarin velen uit Nederland over de wereld zijn verspreid maar ook waarin velen vanuit allerlei delen van de wereld hun thuis hebben gevonden in Nederland. Waarden en traditie helpen ons om ons thuis te voelen in een onrustige wereld. Christendemocraten koesteren de waarden die vastigheid geven en de tradities die onze samenleving bijeen helpen houden.

- De gemeente ondersteunt activiteiten uit de samenleving die zijn gericht op binding en ontmoeting tussen mensen onderling.

1.1 Lokale eigenheid

De gemeente heeft bij de bescherming van cultureel erfgoed een ondersteunende en regelende rol.

1.1.1 Kunst- en cultuurbeleid

Daarom vinden wij het van belang dat laagdrempelige voorzieningen voor het beoefenen van muziek en voor het lezen in Bunnik beschikbaar blijven, juist ook voor ouderen en mensen die minder gebruik maken van andere culturele voorzieningen.

- Voor het CDA is cultuureducatie in brede zin belangrijk. Via het onderwijs kan worden kennisgemaakt met de lokale cultuur en geschiedenis, en worden vaardigheden aangeleerd in de omgang ermee.
- De gemeente ondersteunt de muziekschool, de muziekverenigingen en de openbare bibliotheek en (lokale) archieven. De instandhouding van grotere culturele instellingen, zoals podiumkunsten en musea, is in de eerste plaats een opgave voor centrumgemeenten, zoals Utrecht en Zeist. Het CDA is voorstander van koppeling van deze grote cultuurinstellingen aan kleinere voorzieningen in de omliggende gemeenten, zoals Bunnik.
- De gemeente stimuleert kunst in de openbare ruimte. Dit gebeurt bij voorkeur in samenwerking met lokale initiatieven of het bedrijfsleven.

1.1.2 Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed gaat over ons gezamenlijk verleden, over samenleven en duurzaamheid. Het CDA hecht in het bijzonder waarde aan religieus en agrarisch erfgoed, aan dialecten en streektaalen, en feesten van gemeenschappelijkheid, zoals carnaval. Het behoud van cultureel erfgoed is voor ons van groot belang om kunstwerken, archieven, documenten en boeken voor komende generaties te bewaren en toegankelijk te maken.

- Bunnik heeft aandacht voor het behoud van haar monumenten.
- Religieus en cultureel erfgoed heeft een vaste plaats in het beleid van de gemeente. Bij de bescherming van erfgoed moet er bijzondere aandacht zijn voor kerkgebouwen, kloosters, kruisbeelden en andere gods- en gebedshuizen. Zo is een kerktoeren een zichtbaar beeldmerk van veel gemeenten in Nederland, ook in onze dorpen. Een kerktoeren markeert veelal de identiteit van de plaats. Het CDA is voor het behoud van deze beeldbepalende gebouwen.

Erfgoed in omgevingsplan

Elke gemeente moet in de komende raadsperiode als gevolg van de nieuw in te voeren Omgevingswet een omgevingsplan maken en daarin ook de regels voor cultureel erfgoed opnemen.

- Het omgevingsplan biedt kansen om cultureel erfgoed beter te beschermen en in het bijzonder eigen gemeentelijke accenten aan te brengen, zoals bij de bescherming van religieus, agrarisch en cultureel erfgoed. Uitgangspunt voor het CDA-Bunnik is maatwerk, ruimte voor variëteit en maatschappelijk initiatief.
- Het omgevingsplan biedt de mogelijkheid om de wet- en regelgeving op lokaal niveau kritisch onder de loep te nemen. Bij het verminderen van regels is van belang dat het lokaal bestuur vertrouwen aan inwoners durft te geven, bereid is tot 'loslaten' en aansluiting zoekt bij maatschappelijke initiatieven.

1.2 Veiligheid in de buurt

Veiligheid is een basisbehoefte in een sterke samenleving, waarin mensen zich thuis en geborgen voelen. Maar ook op thema's als verkeersoverlast, veilige schoolomgeving en openbare ruimte en overlast van rondhangende jongeren en vandalisme.

- Mensen zelf vormen de basis voor veiligheid en leefbaarheid. Een actieve houding en betrokkenheid van inwoners bij een veilige en leefbare woonomgeving is daarom belangrijk. Dit gaat niet zonder sociale samenhang en het elkaar kunnen aanspreken op (kleine) misstanden.
- Inwoners, politie en gemeente gaan met elkaar in gesprek over de veiligheid in de buurten. De gemeente informeert de inwoners actief over preventieve maatregelen en laat hen meedenken en werken aan het oplossen van veiligheidsvraagstukken in de buurt. Bijvoorbeeld door het organiseren van informatiebijeenkomsten over het voorkomen van inbraken.
- De gemeente attendeert bewoners op de inzet van sociale media (buurtapps) om het veiligheidsgevoel te vergroten en promoot de aansluiting van de inwoners op Burgernet. De gemeente is het eerste aanspreekpunt voor bewoners die vragen hebben over het opzetten van een buurtpreventieteam.
- Het CDA vraagt in het bijzonder aandacht voor de rol van de wijkagent. Wijkagenten moeten als ogen en oren van de buurt ook daadwerkelijk aanwezig zijn in de buurt.

1.2.1 Coffeeshops

Onze gemeente kent op dit moment geen coffeeshops. Het CDA vindt dat dit zo moet blijven.

1.2.2 Prostitutie

Onze gemeente staat op dit moment geen bordelen toe. Het CDA vindt dat dit zo moet blijven.

1.2.3 Radicalisering

Behalve over de opvang van nieuwkomers spelen in gemeenten ook vragen over de integratie van culturele minderheden die al verscheidene generaties lang in Nederland wonen. Inzet van allen is nodig. Er moet worden voorkomen dat wijken of buurten zich afkeren van de Nederlandse samenleving en plekken van achterstand en armoede broedplaatsen worden van radicalisering. Als bevolkingsgroepen in de steden in naast elkaar bestaande werelden komen te leven, valt de samenleving langs religieuze of etnische scheidslijnen uiteen. Juist de instellingen van verschillende bevolkingsgroepen of religieuze gemeenschappen spelen een belangrijke rol bij het werken aan verbinding en samenhang in de samenleving. Naast in de eerste plaats de familie en het gezin ziet het CDA ook een bijzondere verantwoordelijkheid voor scholen, kerken, vrijwilligersorganisaties, sportverenigingen et cetera.

- Bij (dreigende) radicalisering kiezen wij voor een gezinsbrede aanpak waarin plaats is voor inkeerregelingen en deradicalisering.
- Gemeente, onderwijs en Bureau Leerplicht moeten schooluitval koste wat kost voorkomen, omdat goed onderwijs de sleutel is voor de toekomst van ieder kind.
- De Gemeente organiseert bij de verkrijging van het Nederlanderschap een feestelijke ceremonie, waarin aandacht wordt besteed aan onze manier van leven en de waarden van de democratische rechtsstaat worden uitgedragen.

1.3 Burgerschap

Burgerschap bestaat in het nemen van verantwoordelijkheid voor de samenleving, juist ook lokaal. Het gaat er dan om dat mensen eigenschappen tonen, zoals zelfbeheersing, hoffelijkheid, verstandigheid, inschikkelijkheid, rechtvaardigheid, voorzichtigheid, tolerantie, oprechtheid, moed, hoop en vertrouwen. Zonder zulke waarden verdwijnt de samenhang uit het maatschappelijk leven. Burgerschap heeft dus alles te maken met moraliteit, met normen en waarden.

- De lokale democratie biedt mensen volop de kans om burgerschap te tonen. Wij staan voor meer zeggenschap, eigenaarschap en ruimte voor initiatiefnemers en daarbij voor een bestuur dat partner is, ruimte geeft en de voorwaarden schept voor het initiatief (doe-democratie). Dit vraagt om een andere houding van lokale politici: meer loslaten, meer vertrouwen en meer aanvullend in plaats van regelend handelen. Zo willen wij de betrokkenheid bij het gemeenschappelijk wel en wee in onze dorpen laten groeien.

- Juist omdat het belang van een sterke samenleving geen vanzelfsprekendheid meer is, willen wij een extra inzet om jongeren actief te betrekken bij de samenleving. Het CDA wil dat de gemeente zich inzet voor de maatschappelijke stage door dit te ondersteunen met budget. De gemeente kan zelf ook stageplekken organiseren, bijvoorbeeld in samenwerking met scholen, jongerenwerk en sportverenigingen.

1.3.1 Ruimte aan de samenleving

Het CDA omarmt burgerinitiatieven vanuit ons vertrouwen in de samenleving. Wij vinden het daarbij belangrijk dat initiatieven die publieke voorzieningen aanbieden en/of een beroep doen op gemeenschapsgeld, representatief zijn en passen in het algemeen belang van Bunnik. Dit past bij de CDA-visie waarin de samenleving het eerst aan zet is en de overheid daaraan vanuit haar eigen taak en opdracht dienstbaar is.

1.3.2 Gemeentelijke samenwerking

Gemeenten krijgen steeds meer taken te vervullen. Soms kan een gemeente die niet alleen aan, omdat het ingewikkelde zaken zijn (jeugdzorg) of omdat ze gemeentegrenzen overschrijden (arbeidsmarktfragen). Soms kiezen gemeenten voor samenwerking met andere gemeenten omdat het dan goedkoper kan. De BghU, de belastingsamenwerking waarin de gemeente Bunnik met een aantal omliggende gemeenten en het Hoogheemraadschap DeStichtse Rijnlanden participeert, is hier een goed voorbeeld van. De Regionale Sociale Dienst voor Kromme Rijn en Heuvelrug is een ander voorbeeld. Samenwerking is dan ook een goede optie om als gemeente kwaliteit te kunnen leveren. Maar uitgangspunt moet steeds zijn dat de samenwerking niet leidt tot een grootschalige en afstandelijke organisatie. We streven naar een betrokken gemeente die haar inwoners kent, waar de gemeenteraad bereikbaar is en een afspiegeling blijft van de lokale bevolking.

- Het CDA is voorstander van (dienstgerichte) samenwerkingsverbanden als de democratische legitimiteit voldoende gewaarborgd is. Gemeenteraden - en daarmee inwoners van gemeenten - moeten een daadwerkelijke stem hebben bij regionale samenwerking.

Herindeling

Het CDA hecht aan goed bestuur en gemeenten moeten voldoende slagkracht hebben. Maar herindeling van gemeenten is zeker niet de enige oplossing voor problemen die sommige gemeenten ervaren bij het uitvoeren van hun toegenomen taken. Vaak kan samenwerking tussen gemeenten een oplossing bieden voor het versterken van de bestuurskracht van gemeenten. Wij vinden dat herindeling in principe niet van bovenaf opgelegd zou moeten worden, maar van onderop moet komen. Inwoners moeten actief betrokken worden bij zowel de keuze voor een gemeentelijke herindeling als bij de invulling daarvan.

Het CDA meent dat de gemeente Bunnik voldoende bestuurskracht heeft om zelfstandig te blijven. Daarvoor is het noodzakelijk in de regio intensief samen te werken, waarbij we de eigenheid van onze dorpen kunnen bewaren en het dorpse karakter van onze omgeving kunnen uitbouwen en versterken.

1.4 Zondag: de waarde van rust, cultuur en ontmoeting

Lokale gemeenschappen verschillen van dorp tot dorp en van stad tot stad. Het CDA vindt dat aan zulke verschillen ook op zondag recht gedaan moet worden. Daarom moet de gemeente in overleg met inwoners en lokale ondernemers besluiten over de openingstijden

van winkels (en al dan niet op zondagen). Het is verstandig daarbij ook regionale effecten mee te wegen. Het CDA is voor handhaving van het huidige afgewogen beleid met betrekking tot de openingstijden van winkels in de gemeente Bunnik. Dit betekent bijvoorbeeld dat de supermarkten op de zondag alleen in de middag open mogen zijn.

2. Sterke samenleving

Wij willen de komende jaren blijven werken aan sterke buurten, wijken, kernen en dorpen; aan een samenleving waar alle mensen zich veilig en thuis voelen, omdat ze weten dat er altijd iemand is die naar hen omkijkt. Niemand staat er alleen voor. Een sterke samenleving van betrokken gemeenschappen is gebouwd op saamhorigheid en gedeelde verantwoordelijkheid, en geeft mensen directe invloed op hun eigen leefomgeving. De plaatselijke overheid is bovenal dienstbaar aan inwoners, bedrijven en organisaties. Een sterke samenleving laat meer ruimte voor eigen keuzes. Dat betekent minder regels van bovenaf en meer zeggenschap voor inwoners zelf.

2.1 Samenlevingsgericht werken

Het CDA gelooft dat de samenleving en niet de overheid centraal moet staan. Dat vraagt van gemeenten een actieve houding om de samenleving krachtig en vitaal te maken. De gemeente is allereerst een ondersteuner van de eigen initiatieven en voorkeuren van mensen. In een betrokken samenleving nemen mensen met elkaar initiatieven om problemen op te pakken. De gemeentelijke overheid moet daarbij dienstbaar en betrouwbaar zijn en ruimte bieden aan die initiatieven. Ook als daarvoor eigen regels moeten wijken. In een steeds complexer wordende samenleving kunnen problemen alleen worden opgelost door samenwerking.

2.1.1 Dienstverlening gemeente

Een eerste fundament voor een krachtige en vitale samenleving is een vraag gestuurde houding van de zijde van de gemeente. Het CDA staat voor een overheid die zo dicht mogelijk op de samenleving zit en de samenleving zo veel mogelijk ruimte geeft. Het oude principe dat de gemeente er voor de inwoners is en niet andersom moet weer volop gelden. De gemeente dient aanspreekbaar, betrokken en betrouwbaar te zijn.

- Het CDA vindt het belangrijk dat zaken met de gemeente ook digitaal geregeld kunnen worden. Tegelijkertijd moet persoonlijk en telefonisch contact met de gemeente mogelijk blijven.

Kosten voor overheidsdiensten (leges) zijn in principe kostendekkend. Maar wij willen ze wel zo laag mogelijk houden.

2.2 Doe mee

Wij willen dat de gemeente initiatieven van inwoners ruim baan geeft, soms door financiële ondersteuning en vaak door als gemeente los te durven laten in plaats van initiatieven over te nemen. Door samenwerking van vrijwilligers en gemeente wordt het geheel meer dan de som der delen. De gemeente moet vooral aansluiten bij bestaande initiatieven en waarderen waar inwoners al enthousiast over zijn. Wij willen voorkomen dat de gemeente participatie alleen als verplicht 'instrument' ziet en oplegt aan inwoners. Er moet een goede balans zijn tussen de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad en de betrokkenheid van inwoners. Juist ook als inwoners soms niet willen participeren.

- Bij initiatieven vanuit de samenleving verwachten wij dat de gemeente actief meedenkt; nagaat hoe het initiatief gerealiseerd kan worden. Zeker waar de gemeente nodig is voor een vergunning, door een bijdrage in de kosten of omdat wijzigingen in het beleid of bestemmingsplanningen van de gemeente nodig zijn.
- Laat ruimte om daar waar het mis gaat niet meteen in te vullen met regels en verordeningen.
- Ook grootschalige initiatieven hebben kans van slagen, durf groot te denken. Er zijn voldoende voorbeelden van maatschappelijke initiatieven in het land die geleid hebben tot het opknappen van dorpscentra, beeldbepalende (historische) gebouwen, het instellen van buurt- en gemeenschapscentra of het runnen van het lokale cultuurcentrum of zwembaden door vrijwilligers. Met minimale middelen is hier vaak maximaal resultaat bereikt.

2.3 Verenigingen en vrijwilligers

Vrijwilligers, mensen die zich met hart en ziel inzetten voor een ander, vormen een onmisbare schakel in de binding en leefbaarheid van onze dorpen, wijken en buurten. We zien steeds vaker dat vrijwilligers(organisaties) publieke taken overnemen en nieuwe vormen bedenken van dienstverlening voor hun gemeenschap. Deze positieve ontwikkeling verdient ondersteuning. De gemeente kan veel doen om vrijwilligerswerk makkelijker en leuker te maken.

2.3.1 Meer ruimte, minder knellende regels

Wij willen de slagkracht van verenigingen en organisaties vergroten door minder bemoeienis van de gemeente en minder beperkende regels. Daarbij verandert de betrokkenheid van vrijwilligers. Het is steeds lastiger om mensen structureel aan verenigingen te binden. De gemeente moet de randvoorwaarden creëren waaronder het brede vrijwilligerswerk kan floreren, binnen de ruimte van wet- en regelgeving.

- Wij willen de regels voor onkostenvergoeding van vrijwilligers versoepelen en de administratieve lasten verminderen zodat ze niet terechtkomen in onbegrijpelijk papierwerk, trage procedures en kosten.
- De verklaring omtrent gedrag (VOG) voor vrijwilligers die werken met minderjarigen willen wij gratis maken met zo min mogelijk knellende regels.
- Wij willen kritisch kijken naar de vergunningverlening: is het vereisen van bepaalde vergunningen wel echt nodig? Wij streven naar een goede verhouding tussen de noodzakelijke veiligheidseisen en het verminderen van de hoge regeldruk voor organisatoren.

2.3.2 Betaalbare en duurzame verenigingsgebouwen

Voor veel verenigingen zijn de lasten van hun accommodatie een belangrijke kostenpost. Tegelijkertijd is een goed gebouw voor de (sport)vereniging van groot belang voor het goed functioneren. Wij willen de vrijwilligers meer verantwoordelijkheid én beslissingsbevoegdheid geven en ruimte voor innovatie. Er zijn veel kansen voor het verduurzamen van complexen. Dat kan een goede manier zijn om de energiekosten te drukken.

- Wij vinden dat verenigingsgebouwen vrijgesteld moeten worden van de OZB.

- Het gebruik van het MFA in Bunnik moet financieel aantrekkelijker worden gemaakt en beter worden geregeld. Het Sporthuis Bunnik kan daarin een goede rol vervullen.
- De gemeente handhaaft een duurzaamheidsfonds (bijvoorbeeld ten behoeve van energiebesparing) waar lokale verenigingen een beroep op kunnen doen en waarbij rente en aflossingstermijn in overleg met de vereniging wordt vastgesteld zodat deze aansluit bij de financiële capaciteit van de vereniging.

2.4 Bewegen voor leefbaarheid en welzijn

Bewegen is heel belangrijk, als ontspanning en als voorwaarde voor een gezond leven. Maar sport heeft ook een andere functie: het brengt mensen samen en maakt mensen weerbaar. Sport speelt ook een belangrijke rol bij het overbrengen van waarden en vaardigheden die in het gewone leven onmisbaar zijn, zoals teambelang en respect voor de ander.

2.4.1 Goede sportvoorzieningen

Het sportaccommodatiebeleid is de basis van het gemeentelijk sportbeleid. Het is belangrijk om goede randvoorwaarden te creëren binnen de gemeente om sporten en bewegen zo optimaal mogelijk te maken. Wij willen daarbij rekening houden met de verschuiving van verenigingssporten naar individuele sporten in de openbare ruimte, zoals wandelen, fietsen en hardlopen. Het CDA vindt het belangrijk dat inwoners bekend zijn met de veelzijdigheid van sportmogelijkheden, weten hoe gezond het is, en waardering hebben voor de bijdrage die sport levert aan samenwerking, het welzijn van mensen en de leefbaarheid in buurten en dorpen.

- Wij vinden dat er goede sportvoorzieningen moeten zijn (en moeten blijven) in alle drie de kernen van de gemeente, wel samenwerking tussen sportverenigingen stimuleren.
- Wij vinden het belangrijk dat sportfaciliteiten ook letterlijk goed toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.

Zet sport breder in dan alleen bewegen

Naast sport en bewegen is gezonde voeding een belangrijke pijler in de preventieve gezondheidszorg. De gemeente kan hier een bijdrage aan leveren door het promoten van gezonde (sport)kantines.

Maak de openbare ruimte ‘beweegvriendelijk’

Het is een lokale verantwoordelijkheid om de openbare ruimte ‘beweegvriendelijk’ in te richten. Hiermee draagt de gemeente bij aan het verlagen van de drempel om voldoende te bewegen en zo lang als mogelijk fit en vitaal te blijven.

- Fietssnelwegen nodigen uit om langere afstanden af te leggen en recreatief eerder op de fiets te stappen. De gemeente geeft bij nieuwbouwplannen, zoals de beoogde uitbreiding in Odijk West, prioriteit aan de aanleg van snelfietspaden naar onder meer Utrecht, Houten en Uithof.
- Maak fietspaden obstakelvrij (nu zijn er veel paaltjes halverwege de weg). De obstakels zijn erin gebracht ten behoeve van de veiligheid (geen auto's die gebruik maken van het fietspad), maar blijken meer onveilige situaties te veroorzaken. Zeker ook met meer ouderen op de (elektrische) fiets.

Wij zien kansen voor meer openbare sportlocaties, zoals buitenfitness en bewegingstuinen. Dit geeft inwoners de kans om gratis én buiten te sporten.

2.4.2 Groene buitenruimte voor ontmoeten en bewegen

De positieve effecten van groen op onze gezondheid zijn bewezen. Mensen met een groene woonomgeving voelen zich gezonder. Spel-, sport- en ontmoetingsruimten dragen bij aan preventieve gezondheidszorg, sociale ontwikkeling van kinderen en sociale ontmoeting in de buurt. We hebben te maken met het welbevinden van de hele mens. We streven dan ook naar Inrichting van openbare ruimte die recht doet aan de hele mens.

- De gemeente kan 'spelen in het groen' vastleggen als ruimtelijke functie. Speelplekken moeten functioneren als ontmoetingsplek voor jong en oud uit de hele buurt met voor de verschillende leeftijdscategorieën voorzieningen en voor mensen met en zonder beperking.
- De gemeente geeft kansen aan groene buurtprojecten door bewoners zelf geïnitieerd en ontwikkeld, zoals buurttuinen, speelnatuur, wijkboerderijen etc.
- Stem het groen in de buurt af op de wensen van de bewoners. Willen bewoners hoogwaardig groen in hun buurt dan vragen we in ruil daarvoor hun bijdrage bij het onderhoud van dit groen. Het is belangrijk dat de gemeente over het niveau van groenonderhoud communiceert met omwonenden.
- De gemeente geeft het goede voorbeeld door het groen ecologisch te blijven onderhouden en geen chemische middelen te gebruiken.
- De gemeente kiest bij nieuwbouwplannen, zoals de beoogde uitbreiding in Odijk West, in vergelijking met de bestaande bebouwing voor een uitbreiding van het groen in de openbare ruimte. Hiermee wordt een signaal afgeven dat de Gemeente het groene karakter van de dorpen wil behouden en versterken.

Creëer veilige openbare ruimte

De openbare ruimte moet veilig zijn, door bijvoorbeeld voldoende verlichting en het door onoverzichtelijke situaties te voorkomen. Zo dragen we bij aan zelfstandige mobiliteit van kinderen en ouderen. Maar uitgangspunt is dat de samenleving als eerste verantwoordelijkheid neemt voor elkaar. We leren onze kinderen dat spelen in de omgeving van water gevaarlijk kan zijn, dat speelruimtes risico's met zich mee kunnen brengen en accepteren dat de overheid niet overal een oplossing voor hoeft te bedenken.

2.5 Bereikbaarheid

Een sterke samenleving waarin we omzien naar elkaar kan niet bestaan zonder de fysieke mogelijkheid met elkaar in contact te treden. Bereikbaarheid is daarom niet alleen een ruimtelijk, maar ook een sociaal vraagstuk.

2.5.1 Goed openbaar vervoer

Openbaar Vervoer (OV) draagt bij aan betere bereikbaarheid. Het stelt mensen in staat om te participeren in de samenleving en draagt bij aan verbetering van de leefomgeving. Binnen stedelijk gebied zijn goede OV-voorzieningen belangrijk, onder andere om drukte in steden te verminderen. Ook het concentreren van woon-, werk- en studielocaties rondom

(multimodale) vervoersknooppunten draagt hieraan bij.

- Wij zetten ons in voor een goede aansluiting op regionale knooppunten.

2.5.2 Verkeersveiligheid

Een goede bereikbaarheid gaat hand in hand met goede verkeersveiligheid. Als mensen vrij willen bewegen moet dat wel veilig kunnen. Het CDA is daarom voorvechter van veilige verkeerssituaties bij maatschappelijke locaties zoals scholen en sportclubs. Iedereen moet op een veilige manier op weg kunnen.

- Bij de nieuwbouwplannen voor Odijk West moet de gemeente alles doen om een splitsing van het dorp Odijk te voorkomen, want we gaan voor uitbreiding van Odijk en niet een nieuwe kern aan de andere kant van de N229. In het verleden heeft CDA zich juist ingezet om de ontwikkeling van een vierde kern te voorkomen. Omleggen, ondertunnellen of verdiepen van de N229 is voor ons daarom een essentiële voorwaarde voor de uitbreiding in Odijk West.
- Wij bepleiten een goede fysieke inpassing van maatschappelijke voorzieningen. In straten in de omgeving van deze voorzieningen worden bij voorkeur snelheid verlagende maatregelen genomen, is voldoende verlichting (sociale veiligheid) en komen goede parkeervoorzieningen.
- Fietsen is niet alleen gezond, maar ook een goede en duurzame manier van mobiliteit. Dit vergt wel goed onderhouden fietspaden en snelfietsroutes, zeker nu het gebruik van elektrische fietsen toeneemt. Gemeenten moeten daarom zorgen dat mensen van alle leeftijden die willen fietsen, dat ook op een goede en veilige manier kunnen.

2.6 Voldoende en betaalbare woningen

Voor mensen is wonen iets essentieels, zowel de woning als de leefomgeving. De woonwensen van inwoners moeten centraal staan bij het woonbeleid. Voor het CDA moet het woonbeleid gericht zijn op kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit en maatwerk. Dan gaat het om duurzame woningen, over woningen die aansluiten bij woonwensen en woningen die bestendig zijn voor verschillende levensfasen. Er wordt zo gebouwd dat verhuizen naar bijvoorbeeld een kleinere woning voor ouderen mogelijk is. Ook de kwaliteit van de dorpen is van groot belang. Het stedenbouwkundig ontwerp moet goed in elkaar steken en eraan bijdragen dat mensen in een veilige, goed bereikbare en aantrekkelijke omgeving wonen. De ruimtelijke kwaliteit is van grote waarde. Bij alle ruimtelijke ontwikkelingen hecht het CDA aan een geïntegreerde aanpak van woningbouw, mobiliteit en industrieterreinen.

- Om in de woningbehoefte in de gemeente en in de regio te kunnen voorzien zet de gemeente in op nieuwbouw in Odijk West. Wij kiezen voor een substantieel aantal te bouwen woningen en niet voor het creëren van een nieuwe kern. De nieuwe wijk Odijk West moet één geheel worden met het bestaande dorp van Odijk. Voorkomen moet worden dat het dorp door de verkeersader van de N229 in feite in twee delen wordt gesplitst.
- Ook wat betreft winkels kiezen wij voor uitbreiding van het huidige winkelgebied van Odijk en niet voor een nieuw winkelhart in Odijk West. De gemeente houdt daarbij ook rekening met wensen van de ondernemers.

- Wij vinden dat de gemeente bij nieuwbouwplannen, zoals de uitbreiding in Odijk West, prioriteit moet geven aan betaalbare koopwoningen. Voor jongeren en andere starters op de woningmarkt die in de gemeente willen blijven wonen, moeten er voldoende betaalbare koopwoningen beschikbaar zijn. Dat is momenteel vaak een probleem. Starters op de woningmarkt wijken vaak noodgedwongen uit naar buurgemeenten.
- Het CDA hanteert bij nieuwbouwplannen als uitgangspunt dat het dorps- en groene karakter van de kernen binnen de gemeente behouden moet blijven. Nieuwbouw moet de bestaande kernen versterken.
- Een zekere 'verdichting' ten opzichte van de bestaande bebouwing is wel acceptabel, zeker als dit gebeurt om sociale woningbouw en seniorenhuisvesting in te passen. Maar nieuwe bebouwing moet uit niet meer dan vier bouwlagen bestaan.
- Het streven is om bij nieuwbouw 30% sociale woningbouw te realiseren. Maar dit streven moet niet te rigide worden toegepast.
- Wij zetten in op levensloopbestendige dorpen, waarin kinderen vrolijk kunnen opgroeien en mensen gezond oud worden. Dat vergt goede voorzieningen (van speeltuin tot buurtcentrum) waarin recht wordt gedaan aan de diversiteit aan mensen die de samenleving kent. Het aanbod van huizen en de inrichting van de dorpen moeten stimuleren dat mensen doorstromen in hun wooncarrière. Dit betekent dat de gemeente moet zorgen voor voldoende woningaanbod voor elke levensfase.
- Ouderen willen vaak naar een appartement verhuizen. Velen van hen zijn op zoek naar een ruim appartement van een hoog kwaliteitsniveau. Op dit moment zijn dergelijke appartementen binnen de gemeente onvoldoende beschikbaar. De gemeente houdt hiermee rekening bij nieuwbouwplannen.
- De overheid kan een grote rol spelen op het gebied van collectief en particulier opdrachtgeverschap. Wij verwachten van de gemeente dat zij ruimte biedt en open staat voor initiatieven. Door inwoners ruimte te geven zelf een rol te spelen in het bouwen van hun eigen woning of buurt, versterkt de cohesie en wordt de gemeente levendiger. Dat vraagt ook om minder regels waar dat kan. De ruimte die de nieuwe Omgevingswet hiervoor biedt willen wij aangrijpen.
- De gemeente is in de kern geen projectontwikkelaar, maar toch kan de gemeente de behoefte hebben om actief bij te dragen aan een goede oplossing van een vaak vastgelopen woningmarkt. Daarvoor bieden inspanningen als tijdelijk en modulair bouwen goede uitkomsten bijvoorbeeld ten behoeve van snelle huisvesting van vluchtelingen. Waar mogelijk stimuleert de overheid publiek-private samenwerking die deze bouwvormen tot gevolg kan hebben.
- De gemeente en de woningcorporatie(s) gaan experimenteren met vernieuwde woonvormen waarbij arbeid, wonen en zorg wordt gecombineerd ter versterking van de participatiesamenleving.

2.7 Nieuwe toekomst voor agrarische bebouwing

In de agrarische sector zijn ontwikkelingen gaande die maken dat agrarische bebouwing steeds vaker haar bestemming verliest. Het CDA is er een voorstander van dat vrijkomende agrarische bebouwing een nieuwe bestemming kan krijgen. Agrarische bedrijfsruimte moet hergebruikt kunnen worden om daar bijvoorbeeld woningen in te realiseren. De gemeente moet daar meer ruimte voor bieden dan nu het geval is. De Omgevingsvisie biedt daartoe voldoende mogelijkheden. Hetzelfde verwacht het CDA van de nieuwe Omgevingswet. Bij een verandering van functie van percelen met voorheen een agrarische bestemming moet de gemeente wel steeds rekening houden met de bedrijfsvoering van de naastliggende agrarische bedrijven.

3. Familie en gezin

Families vormen het fundament van Nederland. Voor het CDA is elk gezin – in welke samenstelling dan ook – van waarde. Die families vormen het startpunt van ons leven waar we, als het goed is, in geborgenheid mogen opgroeien. Door allerlei omstandigheden zien we ook steeds meer samengestelde gezinnen. In veel gezinnen nemen ook andere familieleden een belangrijke rol in: bv. opa's en oma's die oppassen.

De zorg in Nederland zou ondenkbaar zijn zonder de inzet, liefde en aandacht van mantelzorgers. Wij hebben daar grote waardering voor en voelen het als een plicht om hun zorg te ondersteunen en te vergemakkelijken.

3.1 Gezinnen

In al die gezinnen en families worden waarden en normen overgedragen, leren we samenleven. We ontvangen en geven er liefde, toewijding en inzet. In tijden van tegenslag is familie vaak de plek waar we bescherming en ondersteuning vinden. We vieren er de mooiste momenten van het leven en delen er ons leed. Families en gezinnen zijn van onschatbare waarde en verdienen erkenning en waardering voor de rol die ze spelen. Met het grootste deel van al onze jongeren gaat het hartstikke goed: ze zijn gezond, doen naar vermogen mee op school, hebben een rijk sociaal leven en voelen zich goed.

3.1.1 (V)echtscheiding

Helaas kunnen niet alle ouders bij elkaar blijven. Naast dat dit voor de twee ouders zelf ingrijpend is, kunnen de gevolgen voor de kinderen dit ook zijn. Zeker voor de vele kinderen die een vechtscheiding meemaken. Zij doen het minder goed op school, zijn vaker agressief en gevoeliger voor depressiviteit. In sommige gemeenten is de helft van alle jeugdhulpvragen gerelateerd aan echtscheidingen.

- De gemeente heeft aandacht voor deze kinderen. Als ouders besluiten uit elkaar te gaan, moeten zij bij de gemeente terecht kunnen voor hulp en advies om een vechtscheiding te voorkomen. Het Centrum Voor Elkaar kan daarin een rol spelen.

3.2 Kindvriendelijke buurten

De buurt waarin kinderen opgroeien is erg belangrijk. Ieder kind verdient een veilige en uitdagende leefomgeving waarin het kan spelen en veilig opgroeien. Het CDA vindt het van belang dat kinderen veel buiten kunnen spelen: ze leren daardoor spelenderwijs samen te leven. Ook is buitenlucht gezond en draagt beweging bovendien bij aan het voorkomen van overgewicht. Een goede inrichting van de openbare ruimte die buiten spelen mogelijk en aantrekkelijk maakt is daarom essentieel

Een andere voorwaarde is natuurlijk dat de buurten waarin kinderen opgroeien veilig zijn. Daarom wil het CDA vooral in kinderrijke buurten een gerichte aanpak van verkeersonveilige situaties.

- De gemeente zorgt voor goede (ook informele) speelmogelijkheden in elke buurt, voor verschillende soorten spel en ontmoeting, voor alle leeftijden en voor kinderen met en zonder beperking. De buurt moet hierbij worden betrokken.
- Burgerinitiatieven op het gebied van spelbegeleiding, zoals speel-o-theken, speeltuinen, scouting en kindervakantiewerk zijn van groot belang en kunnen rekenen op medewerking van de gemeente.

3.3 Onderwijs

Het is onze taak om kinderen thuis en op school goed voor te bereiden op hun rol en plek in de samenleving en de wereld daarbuiten. Goed onderwijs biedt alle kinderen en jongeren de kans om hun talenten te ontwikkelen en uit te groeien tot volwaardige en betrokken inwoners. Hoewel de invloed van de gemeenten op de inhoud van het onderwijs beperkt is, moet er ook op lokaal niveau veel aandacht zijn voor onderwijs.

- Voor veel ouders is het belangrijk dat de identiteit van de school aansluit bij de opvoeding die zij het kind geven. Laat ouders daarom zelf kiezen naar welke school hun kinderen gaan.
- Bij leerlingenvervoer staat het belang van het kind voorop. We willen daarbij zoveel mogelijk gebruik maken van het regulier openbaar vervoer, bijvoorbeeld door verplaatsing van haltes of aanpassing van busroutes en -tijden.

Hulp

De school is vaak een van de eerste plekken waar een kind aanklopt voor hulp. Het is belangrijk dat scholen de weg weten naar de lokale toegang tot jeugdhulp. Het CDA vindt het belangrijk dat scholen en jeugdhulpinstellingen zich in gelijke mate verantwoordelijk voelen voor het welbevinden van het kind. Ook in de gemeente Bunnik zijn er kinderen die opgroeien in (relatieve) armoede. Dat is voor ons niet acceptabel. Kinderen moeten de kans krijgen zich volledig te ontplooiën en volop mee te doen aan de maatschappij.

- De gemeente kan door een geïntegreerde aanpak er aan bijdragen dat scholen, instellingen en maatschappelijke organisaties elkaar weten te vinden.

3.4 Samen met maatschappelijke organisaties

Het CDA is dé partij van de samenlevingen wil de balans vinden tussen individuele verantwoordelijkheid en solidariteit. Inwoners, vrijwilligers, lokale ondernemers, verenigingen en geloofsgemeenschappen hebben vaak waardevolle ideeën over de zorg voor elkaar. Daarom is een vast contact met deze organisaties van belang.

3.4.1 Geloofsgemeenschappen

Kerken en overheden hebben verschillende verantwoordelijkheden, maar zij hebben ten minste één ding gemeen: zij dienen dezelfde mensen. Kerken voeren al veel langer keukentafelgesprekken dan gemeenten. Hoe vaak zitten pastores, dominees en allerlei vrijwilligers van kerken niet bij gezinnen thuis? Kerken dragen dus ook een schat aan wijsheid en ervaring met zich mee. Het zou dan ook gek zijn die kennis onbenut te laten. Bij de ontwikkeling van beleid voor het sociaal domein is het dan ook erg belangrijk de kennis van kerkelijk werkers over armoede, gezinsproblematiek, verslavingen etc. te betrekken. In kerken – maar ook in andere religieuze instellingen zoals moskeeën, synagogen en andere geloofsgemeenschappen – leren jonge mensen belangrijke waarden als naastenliefde, tolerantie en respect. Het CDA vindt dan ook dat de overheid

geloofsgemeenschappen positief moet waarderen, ook vanwege de bijdrage die zij leveren aan de ontwikkeling van jonge mensen. Wij vinden goed en regelmatig contact dan ook belangrijk.

3.4.2 Verenigingen

Verenigingen met al hun vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Daar leren jongeren dat sport leuk is, samen te werken, om te gaan met teleurstellingen, de handen uit de mouwen te steken, respect te hebben voor gezag (trainer, scheidsrechter), wellicht zelfs mee verantwoordelijkheid te dragen voor het beheer en onderhoud van een terrein. Door jongeren te laten bewegen leveren verenigingen een belangrijke bijdrage aan het tegengaan van overgewicht. Daarom vinden wij het belangrijk dat ieder kind kan sporten of zich kan ontwikkelen via muziek, toneel of andere culturele vorming. Ook is meer bewegen vaak onderdeel van het behandelplan van een jongere met psychische problemen. Het CDA vindt het belangrijk dat jongeren die extra uitdagingen in het leven ervaren, juist bij verenigingen succeservaringen op kunnen doen. Daarom is het belangrijk dat geïnvesteerd wordt in vrijwilligers zodat zij goed om kunnen gaan met jongeren die specifieke aandacht vragen. Ook is het belangrijk dat zij de weg weten te vinden als zij het gevoel hebben dat de situatie van een van hun jeugdleden 'niet pluis' is.

- Om de toegang tot sport en cultuur voor ieder kind mogelijk te maken, moet de gemeente het jeugdsport- en/of jeugdcultuurfonds in de gemeente ondersteunen.
- Wij willen initiatieven zoals een jeugdsportfonds en lokale armoedefonds (vanuit charitas en fondsen) vooral praktisch (administratief) ondersteunen. Zij kunnen ouders voor wie het lidmaatschap te duur is gericht ondersteunen. Hierdoor voorkomen we dat kinderen als gevolg van een armoedesituatie buitengesloten worden van allerlei activiteiten - elk kind verdient kansen!

3.5 Lokale toegang zorg: drempel omlaag

Belangrijk is dat de toegang tot zorg zo is georganiseerd dat jongeren naar de meest adequate zorg op het juiste moment worden geleid: dus 'licht' waar het kan en 'zwaar' waar het moet. Wij vinden dat het niet uit moet maken onder welke wet het valt, bijvoorbeeld de scheidslijn tussen WMO en jeugdzorg.

- Wij bepleiten een goede overgang tussen de verschillende vormen van zorg en vinden dat de gemeente jongeren en hun familie daarin duidelijk en op tijd moet begeleiden.
- Versterk de samenwerking tussen basisscholen en de wijkteams. Juist om de drempel voor ouders te verlagen. Bijvoorbeeld door een periodiek overleg met leerkrachten of een spreekuur van het wijkteam op school.

3.5.1 Zorginstellingen

Zorginstellingen zijn voor het CDA belangrijke partners om onze jongeren de juiste hulp en ondersteuning op het juiste moment te geven. Wij vertrouwen de zorgprofessional en vinden het onwenselijk dat de gemeente op zijn stoel gaat zitten. Het is daarbij belangrijk dat gemeenten een financieringsvorm hanteren die dit partnerschap ondersteunt. Veel jongeren dreigen 'tussen de wal en het schip te vallen' als ze 18 worden. Vaak gaan ze dan 'over' van de Jeugdwet naar bijvoorbeeld de Zorgverzekeringswet. Het CDA vindt het belangrijk dat gemeenten oog hebben voor deze situatie en hier een gerichte aanpak op ontwikkelen. Er is nog een wereld te winnen door sneller maatwerk te leveren voor de juiste hulp

voor het kind en onnodige bureaucratie terug te dringen. Wachtlijsten in de jeugdzorg moeten zoveel mogelijk voorkomen worden.

4. Zorg voor elkaar

Het CDA streeft naar een samenleving waar mensen zoveel als mogelijk mee kunnen doen ongeacht geslacht, leeftijd, inkomen en eventuele beperkingen. Het CDA zet in op een samenleving die een goede sociale verbondenheid kent met gebundelde inzet van vrijwilligers, mantelzorgers en professionals in een hecht netwerk dat werkt volgens het principe 1 gezin, 1 plan, 1 hulpverlener. Mensen die het nodig hebben worden ondersteund op een wijze die bij hen past. Wij willen ervoor waken dat we in de gemeente allerlei nieuwe regels gaan vastleggen die maatschappelijke problemen niet écht gaan oplossen. Gelukkig zijn we in Bunnik daar al heel ver mee.

4.1 Preventie

Het welbevinden van mensen staat voor het CDA centraal. Mensen zijn daarvoor op de eerste plaats zelf verantwoordelijk. Voorkomen is echt beter dan genezen. Vaststaat dat de kosten van investeringen in welzijn, cultuur en sport minder hoog zijn dan zorgkosten. De opgave voor de gemeente is om, samen met maatschappelijke organisaties en sportclubs, te zorgen voor een gezonde omgeving voor kinderen en jongeren.

- Gemeenten en instanties werken gezamenlijk aan een rookvrije omgeving, zoals de schoolpleinen en sportverenigingen.
- Door in de kantine van de sportvereniging of school gezonde producten aan te bieden, helpt zij mee de keuze voor een gezonde leefstijl bij de leden of leerlingen te bevorderen en daarmee het groeiende probleem van overgewicht tegen te gaan. Gemeente, scholen en (sport)verenigingen gaan deze uitdaging gezamenlijk aan.

4.2 Persoonlijke kracht

Het CDA gaat uit van de persoonlijke kracht en waardigheid van mensen. Natuurlijk houden we rekening met wat mensen niet kunnen, maar ons vertrekpunt is wat mensen wel kunnen. Dat vergt geen algemene regels maar maatwerk ook bij thuiszorg.

4.2.1 Passende voorzieningen

De gemeente faciliteert ontmoeting in dorpshuizen, als dé plek voor culturele en sociale activiteiten. Maar ook door het bereikbaar maken van voorzieningen door bijvoorbeeld buurtbussen en toegankelijk Openbaar Vervoer.

Daarbij hoort ook passende woonruimte; het CDA wil het mogelijk maken dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen, maar wel op een veilige manier. Met woningcorporaties maakt de gemeente gerichte prestatieafspraken over de hoeveelheid en de kwaliteit van het woningaanbod.

- Wonen en zorg voor een gehandicapt kind of familie in de directe woonomgeving vindt het CDA gewenst. Hiervoor kan de gemeente vergunningen voor flexibele bouwconcepten met een bepaalde duur afgeven, waarna de opstal, als de zorgtaak is beëindigd, wordt verwijderd.

4.3 Omzien naar elkaar

Zorg heb je nodig als je ziek bent of leeft met een handicap of beperking. De meeste mensen die zorg nodig hebben willen dit zo goed en lang mogelijk in hun eigen omgeving organiseren. Wij willen deze zorg dicht bij huis versterken en beter organiseren, zodat de professionele zorg en ondersteuning beter aansluiten bij de keuzes van mensen. Zodat zij zo lang als mogelijk is regie over hun eigen leven kunnen houden. Innovatie en nieuwe medische inzichten kunnen daarbij helpen en het persoonsgebonden budget kan een belangrijk instrument zijn om die zorg naar eigen wens in te richten.

Wij ondersteunen lokale en regionale initiatieven, waarbij buurten, verenigingen, bedrijven, kerken, etc. met elkaar alledaagse zorg voor ouderen en zieken in hun eigen omgeving organiseren.

4.3.1 Mantelzorg

Mantelzorgers zijn de zachte kracht in de zorg voor ouderen, gehandicapten en chronisch zieken. Mantelzorgers vinden het normaal om te zorgen voor een hulpbehoevend(e) familielid of kennis. Wij vinden dat de gemeente niet kan korten op zorg als er redelijkerwijs geen mantelzorg is om dat op te vangen. Ook de buurtverpleegkundige moet bij het oordeel over de vraag hoeveel zorg iemand nodig heeft, goed kijken naar de draagkracht van de mantelzorger en dit afstemmen met de gemeente.

Daarnaast moet de dagopvang en de respijtzorg in de gemeente op orde zijn zodat mantelzorgers van tijd tot tijd even op adem kunnen komen. De gemeente staat naast de mantelzorgers en faciliteert ze, bijvoorbeeld door individuele coaching en training. Ook als het gaat om huisvesting. Specifieke aandacht is er voor de jonge mantelzorger. Het bieden van laagdrempelige trefpunten en goede voorlichting zijn daarbij basisvoorwaarde.

- Geef de mantelzorger of ouderenadviseur een vaste positie bij het keukentafelgesprek.
- Betrek mantelzorgers, als ervaringsdeskundigen, bij het opstellen en de uitvoering van het beleid.
- Organiseer professionele ondersteuning van mantelzorgers voor informatie, advies of praktische ondersteuning.
- Geef blijken van waardering aan mantelzorgers door bijvoorbeeld het verstrekken van een mantelzorgcompliment of een gezellige avond uit.

4.3.2 Aanpak eenzaamheid

Eenzaamheid is een groot probleem in onze samenleving. Het komt in alle leeftijdscategorieën voor, maar vooral onze ouderen zijn een kwetsbare groep. De zorg en aandacht voor ouderen is een verantwoordelijkheid van ons allemaal, van familie, burens, kennissen en verenigingen. Om eenzaamheid tegen te gaan willen wij inzetten op het versterken van bestaande maatschappelijke en sociale verbanden en ouderen stimuleren om zelf op zoek te gaan naar sociale contacten.

- Voor ons is eenzaamheidsbestrijding een speerpunt in het zorg- en welzijnsbeleid.
- Wij stellen voor dat verenigingen subsidie kunnen krijgen als zij activiteiten organiseren die de eenzaamheid van ouderen kunnen doorbreken en die hen stimuleren om te bewegen.
- Wij willen een gemeentelijke aanpak van eenzaamheid, waarbij ouderen die in isolement dreigen te raken regelmatig worden bezocht.

- Wij stellen voor het onderwerp eenzaamheid tijdens het 'keukentafelgesprek' aan de orde te laten komen.
- Belangrijk is dat vrijwilligers en professionals tijdig (leren) signaleren wanneer eenzaamheid zorgwekkende vormen gaat aannemen. Op deze manier kan er tijdig informele ondersteuning of zo nodig professionele interventies in gang worden gezet.
- Het CDA ondersteunt de pilot van 'de maatschappelijke verbinder', iemand die mensen met complexe maatschappelijke problematiek de weg wijst naar de juiste 'loketten'.

4.3.3 Ouderen

De vergrijzing van de bevolking heeft gevolgen voor het gemeentelijke zorgbeleid. Om goed voorbereid te zijn op de toekomst moet de gemeente nu in overleg gaan met ouderenorganisaties om te horen wat belangrijk is in de betreffende gemeente voor de zorg van later. Een speerpunt daarbij is omgang met dementie.

4.4 Samenwerking met professionals

Professionele ondersteuning blijft noodzakelijk. Omdat er zeer veel verschillende organisaties werkzaam zijn op het terrein van welzijn en zorg is integraal werken belangrijk. Een zorgprobleem kan immers verschillende oorzaken hebben: door gebrek aan werk, financiële problemen of eenzaamheid. Mensen moeten niet gehinderd worden door de uiteenlopende zorgsystemen waar verschillende partijen verantwoordelijk zijn.

- De gemeente bevordert de samenwerking van professionals, waaronder de zorgverzekeraars, om een integrale aanpak in de buurt mogelijk te maken. Bij een integrale aanpak waarborgt de gemeente goede bereikbaarheid en snelle doorschakeling waar nodig (24-uursbereikbaarheid, korte lijnen naar huisartsen en zorgorganisaties).

Verwarde personen

De problematiek rondom verwarde personen wordt steeds groter. De gemeente wordt hiervoor verantwoordelijk. Er moet in elke regio daarom 24-uursopvang beschikbaar zijn. Gemeenten moeten hier zorg voor dragen.

- Stel met politie, GGZ, woningcorporaties en dag-en-nachtopvang een 'actieplan verwarde personen' op, ook op het gebied van preventie.

4.5 Financiën

De gemeenten hebben de afgelopen jaren extra taken erbij gekregen op het terrein van de (jeugd)zorg en werk, met forse bezuinigingen. De opgave voor gemeenten is om zorg te leveren voor het geld dat ze daarvoor krijgt. Voor ons is het uitgangspunt: Rijksgeld voor de zorg gaat naar de zorg.

4.5.1 Eigen bijdragen

Uitgangspunt voor het CDA is dat de voorzieningen voor iedereen toegankelijk blijven. Het vragen van een eigen bijdrage kan dienen als 'remgeld' om de zorgkosten in de hand te houden. Hierdoor kan er langer zorg worden geboden van een beperkt budget. Daarbij dreigt zorgmijding als de eigen bijdragen van mensen te hoog worden. Het CDA staat voor zorg voor iedereen die dat nodig heeft. Waar mogelijk organiseert de gemeente een vangnet voor

mensen met een smalle beurs, en voert ze waar mogelijk gericht beleid om de eigen bijdragen naar draagkracht te heffen.

Hierbij hebben wij in het bijzonder oog voor de middeninkomens die vaak net buiten alle regelingen vallen.

4.5.2 De menselijke maat centraal

Wie grotendeels afhankelijk is van zorg heeft de mogelijkheid dat zelf te regelen en naar eigen inzicht vorm te geven. Bovendien verloopt financiering van zorg dan niet via zorginstellingen, maar vindt plaats vanuit de vraag van mensen die zorg nodig hebben. Het CDA is om deze redenen groot voorstander van persoonsvolgende bekostiging. Zorgfinanciering die de mens centraal stelt dus, zoals het persoonsgebonden budget (PGB) of een vouchersysteem waarmee zorg kan worden ingekocht wanneer een persoon daarvoor kiest. Zo beschermen we de menselijke maat in de zorg.

- Het persoonsvolgend budget (PGB) is een geschikt middel om mensen zelf hun zorg in te laten richten. Hierdoor kan professionele zorg dicht bij huis worden geregeld. Wel is het van belang om de kwaliteit te blijven garanderen.
- Misbruik van het PGB komt helaas voor. De gemeente moet dit actief tegengegaan. Achteraf moeten mensen natuurlijk wel verantwoording afleggen. De financiële middelen van het PGB mogen evenmin 'verdwijnen' in financieringsconstructies voor zorgvastgoed.

4.6 Organisatie

Zorg gaat over mensen; wij kiezen daarom voor een zorgstelsel waarin de patiënt centraal staat, waarin professionele zorg en zorg door familie of bekenden goed aansluiten en langdurige en intensieve zorg in alle fasen van het leven beschikbaar is als dat nodig is.

4.6.1 Cliëntparticipatie

De gemeenten heeft adviesraden op het gebied van zorg en welzijn. Het is van belang dat hier ook ervaringsdeskundigen deelnemen. Zij kunnen de gemeente het beste uitleggen hoe ze de zorg ervaren en wat er nog aan schort. Juist daarom is het van belang dat zij niet alleen adviseren over nieuwe voorstellen maar ook over de uitvoering van het bestaande beleid. Ook bij de dagelijkse praktijk zoals de keukentafelgesprekken is (onafhankelijke) klantondersteuning wenselijk.

4.7 Werk en participatie

Met de Participatiewet zijn gemeenten meer verantwoordelijk gemaakt voor het toeleiden naar werk. De wetgeving kent evenwel nog een aantal belemmeringen die een integrale en flexibele aanpak mogelijk maken, onder andere bij het geven van bonussen bij werk met inzet van uitkeringen. Het CDA wil zich inzetten voor betaald werk voor diegenen die dat kunnen en willen. Werk is belangrijk voor inkomen, zelfontplooiing en sociale contacten.

4.7.1 Werk

De gemeenten staan door de Participatiewet voor een grote opgave met werkgevers, UWV, onderwijs, WSW-bedrijf en particuliere organisaties als uitzendbureaus. Ook voor mensen waar betaald werk een brug te ver is, is participatie van belang. Voor ons is de tegenprestatie dan een middel om mensen te activeren die nu wel een uitkering ontvangen, maar verder niet participeren. Dat zij actiever worden is beter voor henzelf, hun omgeving en ook voor de samenleving. Uiteindelijk kan ook de tegenprestatie een eerste stap zijn in de richting van een betaalde baan.

Wij willen voorkomen dat jongeren tussen de wal en het schip belanden. Daarom is extra aandacht nodig voor beschut werk en voor de aansluiting van jongeren naar de arbeidsmarkt die van het PRO/VSO-onderwijs komen.

4.7.2 Armoede

Armoede is niet alleen een financieel probleem, maar vooral ook een zaak van niet kunnen meedoen in de samenleving. Daarom wil het CDA een actief armoedebeleid van de gemeente. Ook hier geldt dat de inwoner eerst zelf verantwoordelijk is. Een integrale aanpak met zorg en welzijn is geboden. En voorkomen beter is dan genezen. Goed toegankelijke en begrijpelijke informatie over de minimaregelingen zowel van de gemeente als het rijk is een basisvoorwaarde. Mensen die afhankelijk zijn van een uitkering, hebben daar over het algemeen niet voor gekozen. Ze zitten in een situatie die niemand wenst. Ze moeten met respect bejegend worden.

5. Eerlijke economie

Het CDA streeft naar een eerlijke economie. Een eerlijke economie betekent dat mensen moeten kunnen profiteren van een goed economisch klimaat en dat iedereen de kans krijgt om met zijn talenten een eerlijk inkomen te verwerven. Maar het betekent ook rekening houden met leefbaarheid en de leefomgeving. Ondernemers gaan dan ook niet alleen voor eigen winst, maar werken waar dat kan samen met onderwijsinstellingen en overheden. In een eerlijke economie houden we ook rekening met de andere taken die mensen naast hun werk in het leven hebben, zoals vrijwilligerswerk, mantelzorg of andere zorgtaken. Wij willen kortom goed zorgen voor wat van waarde is, de lokale economie stimuleren en een de werkgelegenheid laten groeien.

Gemeenten kunnen beperkte, maar belangrijke delen van de economie beïnvloeden. Veel Nederlanders zijn werkzaam in het midden- en kleinbedrijf (MKB), dat goeddeels afhankelijk is van lokale en regionale keuzes en ontwikkelingen. Lokale ondernemers maken zelf de belangrijkste keuzes. Maar de gemeente kan wel allerlei randvoorwaarden scheppen voor een florerende lokale economie en bedrijven ondersteunen door bijvoorbeeld de regeldruk te verminderen of een gunstig vergunningenbeleid te voeren.

5.1 Lokaal ondernemerschap

Het CDA waardeert ondernemerschap en wil dat waar mogelijk in de verschillende bedrijfsfasen stimuleren, vooral rondom de huisvesting. Daarnaast is kennisdelen het adagium van deze tijd. Startende jonge ondernemers wisselen graag kennis uit, en delen voorzieningen. Dit om kosten te drukken, contacten te onderhouden en aanvullende diensten te kunnen verlenen. Wij willen hen ondersteunen en ondernemers stimuleren om te groeien.

- Er zijn verschillende lokale ondernemers die met hun bedrijven in de dorpskernen zitten en die willen uitbreiden, maar die dit niet kunnen vanwege ruimtegebrek op hun huidige locatie. Wij vinden daarom dat de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein langs de A12 (De Raaphof) speciaal voor bestaande lokale ondernemers hoge prioriteit moet krijgen. Lokale ondernemers kunnen dan naar dit bedrijventerrein verhuizen, zodat zij voor de gemeente behouden blijven en kunnen doorontwikkelen. De achterblijvende locaties in de dorpskernen kunnen dan hergebruikt worden voor woningbouw.
- Behoud van lokale ondernemers voor de gemeente is ook belangrijk om te voorkomen dat werkgelegenheid, in het bijzonder laaggeschoold werk, uit de dorpen verdwijnt.
- De gemeente investeert in de relatie met lokale ondernemers (onder meer de BHIK).

5.1.2 Iedereen aan het werk

Iedereen doet mee en mag zijn of haar talent inzetten en daarvoor erkenning krijgen. Wie geen betaald werk verricht, kan op andere manieren een maatschappelijke bijdrage leveren. Wij juichen het toe wanneer mensen in een uitkeringssituatie een tegenprestatie leveren. Alles wordt ingezet om mensen werk of een bijdrage te laten verrichten, zo nodig gelijktijdig met het oplossen van andere (zorg)problemen.

- Wij zetten in op duurzaam werk, tijdelijke arbeidsplaatsen moeten altijd perspectief bieden op een vervolg.
- Wij willen creatieve vormen om mensen aan het werk te helpen ondersteunen.

- Binnen de regels willen wij zoeken meer flexibiliteit. Iemand die een tijdelijke werkervaringsplek had moet nu nog daarna weer opnieuw bijstand aanvragen. Van die rompslomp moeten we af, dit stimuleert werken niet.
- De regelingen waarop werkgevers een beroep kunnen doen wanneer zij mensen met een arbeidsbeperking in dienst nemen - loonkostensubsidie of loondispensatie - willen wij versterken en vereenvoudigen. Hierin moet de gemeente het goede voorbeeld geven.

5.2 Vitale dorpen

De detailhandel verandert momenteel sterk en dat vraagt om een antwoord op regionaal niveau. In het omgevingsplan wordt geregeld waar detailhandel mag plaatsvinden. Voor de vitaliteit en aantrekkelijkheid van onze dorpen is het nodig dat de bewoners en bezoekers passende belevingen aangeboden kunnen worden. Daarvoor is ruimte nodig, zowel fysiek als in de regelgeving.

Het CDA is van mening dat landwinkels hun eigen waarde hebben voor consumenten. Verkopen aan huis in plattelandgebieden zijn van meerwaarde voor agrarische bedrijven en daarmee voor het behoud van voedselproductie en groene landschappen. Het gebruik van voedsel uit de directe omgeving is ook een duurzame oplossing.

5.2.1 Recreatie

Steeds meer gemeenten realiseren zich dat zij aantrekkelijk kunnen zijn voor toeristen en recreanten uit binnen- en buitenland. Toeristen en recreanten zoeken naar ervaringen en beleving van een gebied of een stad. Ook voor de eigen inwoners wordt het steeds belangrijker dat belevingen geboden worden. Voor winkeliers en horecabedrijven worden de overlevingskansen groter als meer toeristen en recreanten de gemeente bezoeken. Het CDA wil zoveel mogelijk inspelen op de uniciteit van de gemeente en de Kromme Rijnstreek. Vanuit de historie, omgeving en bevolking kan het specifieke karakter van dorp, stad of regio worden ontdekt. Als dit gebeurt met hulp en betrokkenheid van de lokale bevolking en bedrijven, ontstaat vanzelf een ambassadeursgroep die na het vaststellen van de karakterschets van de gemeente en de Kromme Rijnstreek ook kan bijdragen aan de marketing van het beleid.

5.2.2 Regionale economische samenwerking

Omdat mensen zich over gemeentegrenzen heen bewegen moeten gemeenten meer de handen ineen slaan. Samenwerken maakt sterk en trekt investeerders aan. Mensen bewegen zich, zeker op het platteland, in de gehele regio voor hun werk, hun school en hun boodschappen. Vanwege deze aspecten, maar vooral ook om het scheppen van een optimaal economisch klimaat werken gemeenten samen in bovengemeentelijke samenwerkingsverbanden. Dit helpt voorkomen dat gemeenten tegen elkaar worden uitgespeeld. Belangrijk is wel dat gemeenten zich onderling niet verliezen in structuurdiscussies over gemeenschappelijke regelingen, maar vanuit een cultuur van vertrouwen op zoek gaan naar werkbare vormen die ruimte laten aan verschil en variëteit. Wat voor de ene gemeente goed werkt, werkt elders niet.

- De gemeente neemt deel in het regionale samenwerkingsverband U10 om zaken op het gebied van economie, wonen, mobiliteit, sociaal domein, ruimte, energietransitie en duurzaamheid te regelen die regionale samenwerking eisen.
- De regionale economie dient een belangrijk onderdeel te zijn bij het opstellen van een omgevingsvisie.

- Stel samen met de ondernemers en het onderwijs een gezamenlijke visie op voor de regionale economie.
- Onderwijsinstellingen en andere partijen, zoals vervoerders, moeten actief bij het gemeentelijk en regionaal samenwerkingsbeleid worden betrokken.

5.3 Ruimte geven

Economische vitaliteit van handel en productie kan worden bereikt door partijen bij elkaar te brengen, samen op te trekken en ruimte te geven aan initiatieven van mensen. Daarnaast is het essentieel dat de regelgeving meebeweegt met de economische vitaliteit.

5.3.1 Kansen benutten

Met de nieuwe omgevingswet kan de gemeenteraad zich nadrukkelijk richten op een toekomstvisie voor de gemeente, gebaseerd op de optimale economische kansen van je dorp of regio.

- Om ondernemerschap optimale kansen te geven is het belangrijk om experimenten toe te staan. Regelgeving vanuit de ruimtelijke ordening kan dan soms in de weg zitten. Het CDA is voorstander van het creatief toepassen van regels op het moment dat flexibel ondernemerschap dat vraagt in het economisch belang van de gemeente.

5.3.2 Landbouw

Het CDA streeft naar een gezonde balans tussen natuur, land- en tuinbouw en recreatie.

Landbouwers zijn ook de groenbeheerders van ons land. Het groene, weidse landschap draagt op allerlei manieren bij aan het welzijn en het geluk van mensen, en daarmee aan de omgevingskwaliteit waar Nederland geliefd voor is. Ingrijpen in dit landschap is vaak onomkeerbaar, en moet dus zorgvuldig worden overwogen. Met name geldt dit de teruggave van landbouwgrond aan de natuur.

5.3.3 Omgevingskwaliteit koesteren

Het CDA zet in op versterking van de landbouwstructuur en de kwaliteit van de groene ruimte. Verlies en versnippering van landbouwgrond moet zo mogelijk worden voorkomen, aan natuurdoelen moet zo veel mogelijk samen met agrarische ondernemers worden gewerkt bij realisatie en onderhoud. Medewerking voor ruil of verkoop van betrokken eigenaren is nodig. Na zorgvuldige afweging moet voor een herstructurering of gebiedsontwikkeling in het uiterste geval onteigening als een noodzakelijk instrument mogelijk zijn.

- Voor de levensvatbaarheid van de landbouw is het belangrijk ruimte te bieden aan nevenactiviteiten van boeren, zodat zij het landschap kunnen blijven beheren en voedsel kunnen produceren.
We gaan samen met de eigenaar actief aan de slag met vrijkomende bebouwing, zoals leegkomende stallen, om ruimte te bieden aan een nieuwe bestemming.
- We willen meewerken aan nieuwe bouwvormen bij agrarische bedrijven en op maat bezien of bedrijfswoningen nodig zijn voor de bedrijfsactiviteiten.

- Zonne-energie is hard nodig om de transitie te maken naar duurzame energie. Het CDA vindt het echter moeilijk uit te leggen als er zonneweides kunnen komen op landbouwgrond, terwijl daken van naastgelegen schuren nog leeg zijn.
- Wij willen onderzoek naar de mogelijkheden om agrarische bedrijven te belonen voor het versterken van een aantrekkelijk landschap, bijvoorbeeld door aanleg van hagen, bloemrijke akkerranden en struiken.

5.4 Duurzaamheid

In een eerlijke economie gaat het om meer dan groene energie, afvalrecycling en energiebewustzijn. Het gaat ook om een duurzame arbeidsmarkt die zich laat kenmerken door goed en nabij (vak)onderwijs waar het leren van vaardigheden hoog in het vaandel staat.

5.4.1 Van onderop

Een duurzame toekomst vraagt om een forse investering in de economie en infrastructuur van ons land. Daarnaast willen wij vooral aansluiten bij initiatieven van bewoners, instellingen en ondernemers, en hen de ruimte bieden.

- Kies voor het bouwen van bedrijfspanden die op een goed moment weer omgevormd kunnen worden naar nieuwe toepassingen of duurzaam afgebroken kunnen worden.
- Geef als gemeente het goede voorbeeld. Neem duurzaamheid op in je aanbestedingsbeleid, koop groene energie in en plaats zonnepanelen.
- Het CDA zet zich er voor in dat we alle woningen, bedrijven en gebouwen voor het jaar 2035 duurzaam isoleren, buurt voor buurt en straat voor straat. Isolatie van gebouwen is namelijk een van de meest effectieve manieren om de uitstoot van CO2 terug te dringen.

5.4.2 Energietransitie

‘De wereld mooier achterlaten dan dat we haar aantreffen’, ofwel goed ‘rentmeesterschap’ vormt de kern van de CDA-visie op energietransitie. Het CDA is van oudsher de partij van het maatschappelijk initiatief en het zo laag mogelijk in de samenleving neerleggen van verantwoordelijkheden. Ook op het gebied van energietransitie is lokaal maatwerk de sleutel. De meerwaarde vanuit het CDA-gedachtegoed is om vanuit de samenleving zelf - via gedrag, houding en acceptatie - de energietransitie te bewerkstelligen, in plaats van van bovenaf aan de samenleving op te leggen. Door de verantwoordelijkheid en uitvoering zo laag mogelijk in de samenleving terug te leggen, kan er draagvlak worden gevonden. Dit willen wij nadrukkelijk samen oppakken met de provincies en waterschappen om in de regio de verbindingen met de inwoners en het bedrijfsleven te leggen.

Wij bepleiten dat energiebesparing en duurzame energievoorziening hoog op de politieke agenda geplaatst wordt en dat er concrete acties worden genomen in de komende raadsperiode en daarna.

- Wij willen lokale initiatieven stimuleren op het gebied van energiebesparing en duurzame energieopwekking, zowel door particulieren, huurders als bedrijven
- Bij grootschalige initiatieven voor duurzame opwekking moeten bewoners van Bunnik kunnen participeren in de projecten.

- Het CDA onderkent dat communicatie over het duurzame energievraagstuk een extra boost kan gebruiken. Dit betekent dat de Bunnikse politiek dit thema moet oppakken en voorlichting, aankoopcampagnes, huiskamerbijeenkomsten, gesprekken over energiebesparing en duurzame opwekking zal initiëren en faciliteren.
- Bij nieuwbouwprojecten kiezen wij voor duurzaam bouwen, zoals de eis van 'bouwen zonder gasaansluiting' en de eis van 'energieneutraliteit' (of nul op de meter) voor iedere nieuwbouw vanaf 2020. Bij bestaande bouw kunnen samen met (woningbouw)coöperaties de sociale huurwoningen, scholen, etc. energiezuiniger worden gemaakt.
- Ook willen wij dat gesubsidieerde instellingen in 2025 zoveel mogelijk energieneutraal zijn.
- Substantiële vermindering van het energieverbruik van bestaande bouw, met als doel dat in 2040 alle woonwijken aardgasvrij en energieneutraal zijn.
- Wij willen dat de gemeente concrete plannen gaat ontwikkelen en geschikte locaties gaat zoeken voor opwekking van windenergie, grootschalige zonne-energie en duurzame warmte binnen de gemeentegrenzen.
- Uitgangspunt bij grootschalige zonne-energie is dat eerst dakoppervlakte wordt benut, alvorens op zoek te gaan naar percelen voor zonne-weides.
- Wij willen regionale energiecoöperatie stimuleren, zoals een vereniging voor collectief bezit van windmolens of zonnepanelen.
- In het Omgevingsplan willen wij in samenwerking met betrokken partijen waaronder de netbeheerder en woningcorporaties voorwaarden kunnen stellen aan de keuze voor de toekomstige energie infrastructuur.

5.5 Gezonde gemeentefinanciën

Een eerlijke economie vraagt om solide overheidsfinanciën, lagere lasten en een eerlijk en overzichtelijk belastingstelsel. Een solide toekomst is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Het grootste deel van de gemeentebegroting bestaat uit geld via de Rijksoverheid. Slechts een beperkt aandeel komt uit lokale heffingen en belastingen. In beide gevallen is er sprake van belastinggeld, opgebracht door de inwoners van de gemeente. We hebben de overtuiging dat we duurzaam moeten omgaan met de financiële middelen die voorhanden zijn. Uitgangspunten voor het financieel beleid van het CDA zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten.

Sparen en weerstandsvermogen

De hoogte van de gemeentelijke uitgaven en investeringen vormt geen doel op zich. Ze dragen bij aan een maatschappelijk doel. We leven niet in de waan van de dag. We zorgen dus ook voor voldoende weerstandsvermogen. Waarbij we sparen voor gewenste investeringen.

Transparantie

Er is niks geheim aan de uitgaven van de gemeente. Om die reden ontvangen inwoners, bijvoorbeeld bij hun OZB-aanslag, een korte weergave van de uitgaven van het vorige jaar. Declaraties van bestuurders worden op de gemeentelijke website bekendgemaakt. Op de site is ook een duidelijk overzicht te vinden van instellingen die van de gemeente subsidie ontvangen en de taken die men uitvoert.

Grondexploitatie

De gemeente moet er zijn voor haar inwoners en de belangen van haar inwoners voorop stellen. Het bouwen van woningen of het verkopen van grond mag niet bedoeld zijn om de begroting sluitend te krijgen. De lokale overheid moet een ordelijk financieel beleid voeren en reserveren voor te voorziene lasten van onderhoud van de openbare ruimte en herstructurering.